

GELUIDSBELEVING

A sound means something partly because of what produces it, but mainly because of the circumstances under which it is heard. (Truax 2001: xviii)

Weten is meer dan meten

Naast aandacht voor de akoestische eigenschappen of voor de regel- en wetgeving van geluid, benadrukt deze Inspiratiegids Geluid het belang van geluidsbeleving. Nog te zelden wordt bij het ontwerpen van een geluidsomgeving uitgegaan van de ervaringen van de mensen die in die omgeving wonen of er gebruik van maken. Nog te weinig wordt er geluisterd naar deze ervaringsdeskundigen. Hoe een auditieve atmosfeer beleefd wordt, kan significant verschillen van metingen en modellen; ofwel, weten is meer dan meten! Het ontwerpen van een geluidsomgeving zou daarom altijd ook gebaseerd moeten zijn op daadwerkelijke ervaringen, ter plekke of in vergelijkbare situaties. ²⁵

Geluidsbeleving is ruimtelijk

Een buitenruimte ontwerpen waarbij rekening wordt gehouden met geluidsbeleving heeft baat bij een ruimtelijk model waarin de luisteraar het uitgangspunt is (Sturm et al. 2019: 18). De gehoorde ruimte kan beschreven worden met behulp van drie ruimtelijke schalen, drie verschillende afstanden van waar geluiden de luisteraar bereiken: dichtbij (bijvoorbeeld bij een gesprek), de directe omgeving (geroezemoes op een plein) en veraf (het geruis van een drukke verkeersader op afstand). Het fysieke ontwerp van een ruimte bepaalt in sterke mate of er een goede auditieve balans is tussen deze drie schalen. ²⁶

Geluid en interactie

Het is belangrijk om bij het ontwerpen van gebouwen en (publieke) ruimtes rekening te houden met de soorten interacties die hierin kunnen en mogen plaatsvinden en de invloed die deze interacties hebben op de manier waarop deze ruimtes klinken. Zodra mensen een auditieve omgeving betreden, gaan zij een interactie met deze omgeving aan. De geluiden die zij zelf maken, geven mede vorm aan de auditieve

omgeving, terwijl de manier waarop deze omgeving klinkt hun handelen en welbevinden beïnvloedt. Elk geluid dat iemand maakt, heeft de potentie om te bepalen hoe die omgeving door anderen wordt ervaren. In een omgeving vindt er dus een constante auditieve interactie plaats tussen mens, akoestiek, omgevingsgeluid en andere aanwezige geluiden en geluidsbronnen.

Geluidsbeleving is subjectief

De manier waarop mensen geluid beleven is natuurlijk persoonlijk en subjectief. Wat voor de ene luisteraar als hinderlijk wordt ervaren, kan voor de andere juist aangenaam zijn. Een goed voorbeeld hiervan is een muziekfestival: voor de bezoekers van dit festival is de muziek die klinkt doorgaans voornamelijk prettig, maar voor de omwonenden kan deze zeer onaangenaam en storend zijn.

Geluidsbeleving is ook situatie-afhankelijk

Geluidsbeleving is bovendien gesitueerd: een zelfde geluid kan voor een zelfde luisteraar in de ene situatie aangenaam klinken, en in een andere situatie als storend ervaren worden. Neem bijvoorbeeld dezelfde festivalbezoeker: op het festival is de klinkende muziek zeer welkom, maar zodra deze persoon 's nachts de slaap probeert te vatten zal deze het waarschijnlijk niet waarderen wanneer er luide muziek wordt afgespeeld door de burens.

Geluidsbeleving is ook cultureel bepaald

Hoe iemand een auditieve omgeving ervaart is afhankelijk van vele en diverse factoren. Op individueel niveau is dat iemands gehoorgevoeligheid, de associaties die een specifiek geluid kan oproepen, herinneringen en verbeelding, iemands hoorbiografie, iemands mentale en fysieke gesteldheid, bepaalde behoeftes en/of de op dat moment ondernomen activiteiten. Maar geluidsbeleving is niet

louter subjectief of individueel bepaald: sociale, culturele en geografische factoren spelen eveneens een rol. Het ideaal van een geluidsarme omgeving speelt een meer belangrijke rol bij de beleving van de sociale midden- en hogere klassen, en is meer prominent gearticuleerd in de Westerse wereld dan elders. En op sociaal niveau is de invloed die mensen hebben op hun geluidsomgeving belangrijk voor hun beleving. Ook meer collectief bepaald is het gevoel van veiligheid of onveiligheid dat bepaalde geluiden teweeg kunnen brengen (Andringa & Lanser 2013).

Het is niet voldoende om geluid in kwantitatieve termen te benaderen: het meten van geluid zegt niets over de manier waarop geluid daadwerkelijk ervaren wordt (Fraisie et al. 2020: 2). Een kwalitatieve benadering, waarbij de nadruk ligt op de gesitueerde beleving van geluid, kan veel inzichtelijker zijn in het onderzoek naar de klank van een omgeving, en de invloed ervan op luisteraars. Daarmee is dat ook essentiële informatie voor ontwerpers.

Geluid, geluidsbeleving en betekenisgeving

Mensen geven betekenis aan de omgeving waarin zij zich bevinden. Ze worden beïnvloed door de ambiance van een omgeving, terwijl ze zelf deze ambiance mede vormgeven door de manier waarop zij handelen (Piga et al. 2016). Een plek krijgt hiermee letterlijk en figuurlijk een bepaalde tonaliteit. Het is deze tonaliteit die mensen in een bepaalde stemming brengt, terwijl hun activiteiten zelf weer mede vormgeven aan die tonaliteit.

Bron van deze tekst:

<https://inspiratiegidsgeluid.soundtrackcity.nl/deel2-geluidsbeleving.html>

U kunt ook deze QR scannen